

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์นี้มีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาถึงการรับรู้เกี่ยวกับเจ้าพ่อของข้าราชการฝ่ายปกครองและตำรวจของไทย ในฐานะที่ข้าราชการทั้งสองฝ่ายเป็นข้าราชการในท้องถิ่นที่ใกล้ชิดกับท้องถิ่นมากที่สุด การรับรู้และทัศนคติเกี่ยวกับเจ้าพ่อของข้าราชการทั้งสองฝ่ายนี้ จะช่วยให้การศึกษาเกี่ยวกับเจ้าพ่อในปัจจุบันชัดเจนขึ้นระดับหนึ่ง

การศึกษานี้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการสำรวจ โดยส่งแบบสอบถามไปยังนายอำเภอและสารวัตรใหญ่ทั่วประเทศเป็นจำนวน 1,600 ชุด ในปี 2534 และ 2535 ตามลำดับ ซึ่งได้รับการตอบกลับคืนมาทั้งสิ้นร้อยละ 67.00

จากการแปลความคำตอบในแบบสอบถาม โดยวิเคราะห์ร่วมกับการใช้ข้อมูลเอกสารอื่นๆและการสัมภาษณ์เจ้าพ่อ ได้ข้อสรุปดังนี้

1.ปรากฏการณ์เจ้าพ่อเกิดและเติบโตมาจากรากฐานบางประการในสังคมวัฒนธรรมไทย

2.เจ้าพ่อเป็นปรากฏการณ์ของการใช้อำนาจที่เกิดขึ้นในปริบทที่การใช้อำนาจอย่างเป็นทางการครอบคลุมเข้าไปไม่ถึง หรือไม่เพียงพอทั้งในแง่การปกครองและธุรกิจ

3.พฤติกรรมและภาพลักษณ์ของเจ้าพ่อมิได้มีเพียงด้านลบหรือด้านที่ผิดกฎหมาย แต่เพียงด้านเดียว

4.สถานภาพความเข้าใจเรื่องเจ้าพ่อยังอยู่ในภาวะที่ไม่แน่นอนในหลายประเด็น เช่น การทำธุรกิจผิดกฎหมาย การได้รับการยอมรับนับถือจากคนในท้องถิ่น และขนาดของอำนาจเจ้าพ่อเมื่อเปรียบเทียบกับอำนาจทางการอื่นๆในสังคมไทย

การศึกษาในวิทยานิพนธ์นี้จึงทำให้ภาพของเจ้าพ่อในสถานการณ์ปัจจุบันชัดเจนขึ้นระดับหนึ่ง จากมุมมองของข้าราชการในท้องถิ่น และเพื่อให้การศึกษาปรากฏการณ์เจ้าพ่อชัดเจนขึ้น งานวิจัยที่จะมีต่อไปควรศึกษาเจ้าพ่อจากมุมมองของคนกลุ่มอื่นที่สัมพันธ์กับเจ้าพ่อด้วย